

AKTUÁLNÍ OTÁZKY SNIŽOVÁNÍ HLUKU VE VENKOVNÍM PROSTŘEDÍ V KONTEXTU ÚSTAVNÍHO PRÁVA

ACTUAL QUESTIONS OF NOISE REDUCTION IN THE OUTDOOR ENVIRONMENT IN THE CONTEXT OF CONSTITUTIONAL LAW

JANA DUDOVÁ

Právnická fakulta MU Brno, Veveří 70

Abstrakt

Příspěvek je zaměřen na aktuální problematiku snižování hluku ve venkovním prostředí ve vztahu k ústavnímu právu. Dotýká se otázek dostupnosti hlukových map, jakož i měření a snižování imisí hlukových zátěží ve venkovním prostředí ve vazbě na platnou právní úpravu a závazky vyplývající z komunitárního práva. Zabývá se ústavními aspekty účasti veřejnosti a faktickou vynutitelností povinností, které jsou platnou právní úpravou stanoveny k ochraně před hlukem ve vnějším prostředí.

Klíčová slova

Hluková zátěž, imisní hlukové limity, hodnocení a snižování hluku ve venkovním prostředí, strategické hlukové mapy, protihluková opatření, tiché oblasti, rozumně dosažitelná míra, účast veřejnosti.

Abstract

The paper considers the actual problems of noise reduction in the outdoor environment in the context of constitutional law. It aims to the questions of availability of noise maps, noise measuring and reduction in outdoor environment and connection of these topics to the relevant national legal regulations and applicable European Community Law. Paper also concerns with aspects of constitutional guarantee of public participation and practical enforceability of obligations which are stated by the current law for the purpose of protection against outdoor noise.

Key words

Noise burden, noise immission limits, evaluation and reduction of outdoor noise, strategical noise maps, antinoise measures, silent areas, reasonably available degree, public participation.

Problematika hlukových imisí zůstala v komunitárním právu dlouhou dobu neupravena, přestože byla často předmětem diskusí.¹ Po složitých jednáních byla v roce 2002 přijata směrnice 2002/49/ES o hodnocení a snižování hluku ve venkovním prostředí. Směrnice má za cíl zavést společný postup, jak se bránit proti přílišnému hluku, snižovat ho a vyhýbat se mu. V členských státech Evropských společenství se za účelem dosažení cílů stanovených směrnicí 2002/49/ES o hodnocení a snižování hluku ve venkovním prostředí (dále jen Směrnice) postupně provádí určení míry expozice hluku ve venkovním prostředí prostřednictvím hlukového mapování se společnými metodami hodnocení, dále se zpřístupňují informace o hluku ve venkovním prostředí a jeho účincích na veřejnost a na základě výsledků hlukového mapování mají členské státy povinnost přijmout akční plány ke snižování hluku v nejhroženějších oblastech. Velmi důležitým koncepčním nástrojem, který by měl přispět k postupnému snižování venkovního hluku, je povinnost členských států zajistit zpracování hlukových map, které jsou prostorovým zobrazením hlukového zatížení určitých území, především aglomerací či obytných území s více jak 250.000 obyvateli a sídlišť v blízkosti dálnic a hlavních železničních tratí. Strategickým cílem této směrnice je snížit v Evropské unii v roce 2010 počet obyvatel zasažených hlukem nad 65 dB o 10 % a v roce 2020 o 20 %. Za tímto účelem se postupně mají provést tato opatření: určení míry expozice hluku ve venkovním prostředí prostřednictvím hlukového mapování (staré hlukové zátěže) s využitím metod hodnocení, společných pro všechny členské státy, zpřístupnění informací o hluku ve venkovním prostředí a jeho účincích veřejnosti. Na základě výsledků hlukového mapování mají být členskými státy přijaty akční plány s cílem prevence a snižování hluku ve venkovním prostředí.²

Směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit nejpozději do 30. června 2007 zpracování strategických hlukových map, které zdokumentují situaci na jejich území v předcházejícím kalendářním roce pro všechny aglomerace s více než 250 000 obyvateli, a to pro všechny hlavní silnice, po kterých projede více než 6 miliónů vozidel za rok, hlavní železniční tratě, po

¹ Přelom v hlukové politice EU nastal v roce 1996, kdy byla vypracována „Zelená kniha o příští hlukové politice EU“. Za klíčové problémy pro řešení hlukové situace v EU označila tyto tři oblasti:

- odstranění rozdílů o stavu znalostí o hlukové situaci v jednotlivých členských státech EU,
- informovanost veřejnosti,
- začlenění hlukové problematiky do integrované strategie s cílem zlepšení hlukové situace v životním prostředí.

² Blíže viz in www.mzcr.cz

kterých projede více než 60 000 vlaků za rok a pro hlavní civilní letiště určené členským státem, které má více než 50 000 vzletů nebo přistání za rok.

Uvedená směrnice byla transponována do českého právního řádu novelizací zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen ZOVZ), a to konkrétně zákonem č. 222/2006 Sb. ze dne 25. 4. 2006 a prováděcími předpisy k ZOVZ - vyhláškou č. 523/2006 Sb., kterou se stanoví mezní hodnoty hlukových ukazatelů, jejich výpočet, základní požadavky na obsah strategických hlukových map a akčních plánů a podmínky účasti veřejnosti na jejich přípravě (dále jen vyhláška o hlukovém mapování), jakož i vyhláškou č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a snižování hluku.

ZOVZ upravuje nově (z hlediska věcné působnosti zákona) v ustanovení § 1 písm. c) úkoly tzv. dalších orgánů veřejné správy v oblasti hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného hlukového zatížení životního prostředí. Jedná se o Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí a o krajské úřady.³

Ve vazbě na hlukové zátěže Ministerstvo zdravotnictví ve smyslu ustanovení § 80 odst. 1 písm. q) pořizuje, a dojde-li k podstatnému vývoji, který ovlivňuje stávající hlukovou situaci, aktualizuje (nejdéle však jednou za 5 let) strategické hlukové mapy, jejichž součástí jsou mezní hodnoty hlukových ukazatelů⁴.

Vyhláška o hlukovém mapování stanoví hlukové ukazatele pro den, večer, noc, a to pro aglomerace se zaměřením na hluk způsobený silniční, železniční a leteckou dopravou, a také pro integrované zařízení (příloha č. 1 vyhlášky), základní požadavky na obsah strategických hlukových map (příloha č. 2 vyhlášky), základní požadavky na obsah akčních plánů (příloha

³ Ve smyslu ust. § 78 odst. 2 soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví tvoří jen Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo vnitra.

⁴ Mezní hodnotou hlukových ukazatelů se rozumí hodnota hlukových ukazatelů, při jejímž překročení dochází ke škodlivému zatížení životního prostředí. Ministerstvo zdravotnictví ve vztahu k hlukovým zátěžím má rovněž povinnost zpřístupňovat veřejnosti strategické hlukové mapy, upravit prováděcím předpisem mezní hodnoty, základní požadavky na obsah strategických hlukových map (blíže viz vyhl. o hlukovém mapování). Pořizuje souhrn akčních plánů na základě akčních plánů předložených krajskými úřady a Ministerstvem dopravy, jejichž součástí jsou tiché oblasti v aglomeraci vymezené krajskými úřady a tiché oblasti ve volné krajině stanovené MŽP. Tichou oblast v aglomeraci vymezuje zákon jako oblast, která není vystavena hluku většímu, než je mezní hodnota hlukového ukazatele nebo než je nejvyšší přípustná hodnota hygienického limitu hluku stanoveného podle § 34 ZOVZ. Tichou oblastí ve volné krajině se pak rozumí oblast, která není rušena hlukem z dopravy, průmyslu nebo rekreačních aktivit.

č. 3 vyhlášky.) a způsob informování veřejnosti o strategických hlukových mapách a akčních plánech. Třebaže uvedená vyhláška ve svém názvu (jakož i v ustanovení § 6) deklaruje, že stanovuje základní podmínky účasti veřejnosti, předmětná právní úprava se zabývá pouze formou zpřístupnění návrhů akčních plánů a akčními plány již pořízenými. Odtrženě od jakéhokoliv nástinu režimu účasti veřejnosti (chybí procesní pravidla) pak v ustanovení § 6 odst. 2 vyhláška stanoví, jakým způsobem pořizovatel vyhodnotí podněty a stanoviska veřejnosti (zejména ovšem není zřejmé, v jakých lhůtách).

Strategické hlukové mapy zpřístupňuje Ministerstvo zdravotnictví v listinné podobě ve svém sídle a v elektronické podobě na internetové adrese ministerstva. Akční plány zpřístupňují Ministerstvo dopravy a krajské úřady (pořizovatel) v listinné podobě v místě svého sídla, v elektronické podobě na své internetové adrese. Pořizovatel současně vyvěsí na své úřední desce oznámení o tom, kde lze do návrhů akčních plánů a do pořízených akčních plánů nahlédnout. Vyhláška rovněž definuje hlukové mapování. Hlukovým mapováním se rozumí prezentace údajů o stávající hlukové situaci s použitím hlukového ukazatele, které ukazují překročení příslušné mezní hodnoty, údaje o počtu osob a staveb pro bydlení, škol, školských poradenských zařízení, školských zařízení pro zájmové a další vzdělávání, školských výchovných a ubytovacích zařízení, zařízení školního stravování, diagnostických ústavů, dětských domovů, dětských domovů se školou, výchovných ústavů, středisek výchovné péče a nemocnic vystavených definovaným hodnotám hlukového ukazatele v oblasti, pro kterou se zpracovává hluková mapa (viz ust. § 3 vyhl.). Zůstává otázkou, zda shora uvedeným výčtem staveb, na které se hlukové mapování vztahuje, jsou pokryty všechny objekty ve vazbě na určité skupiny obyvatel ohrožených hlukem či specifické oblasti (např. určité typy zařízení pro seniory nemusí sloužit bydlení a ani nemusí mít charakter nemocnice, dále není zohledněn např. specifický režim lázeňských míst apod.) Zároveň vyvstává otázka rovného postavení při ochraně práv (viz dále).

Seznam aglomerací pro hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného hlukového zatížení životního prostředí včetně grafického znázornění a jejich vymezení stanoví vyhl. č. 561/2006 Sb., o stanovení seznamu aglomerací pro účely hodnocení a

snižování hluku. Jedná se o tyto aglomerace: Praha, Ostrava, Brno (nad 250 000 obyvatel), Ústí nad Labem – Teplice, Plzeň, Liberec, Olomouc (nad 100 000 obyvatel).⁵

Při rozboru právních aspektů hlukových zátěží bude dále věnována pozornost poněkud problematické realizaci protihlukových opatření, jakož i jejich možné faktické vynutitelnosti. V našich podmínkách se přitom jedná o často se vyskytující zátěž z minulosti, kdy v době realizace hlavních dopravních koridorů (především v 70. a 80 letech minulého století) byla doprava namísto obchvatů kolem aglomerací v mnoha případech vedena průtahem obcí a měst.

Praktické zkušenosti vedou spíše ke skeptickému postoji (zejména s ohledem na finanční krytí takových opatření).

V současné době „žhavým“ problémem České republiky zůstává okolnost, že příslušné úřady nestihly k 30. 6. 2007 vypracovat strategické hlukové mapy, tak, jak požaduje směrnice 2002/49/ES o hodnocení a snižování hluku ve venkovním prostředí.⁶

Ve vztahu k ochraně před hlukovou zátěží ZOVZ vymezuje pojem rozumně dosažitelná míra. Rozumí se jí poměr mezi náklady na protihluková (nebo antivibrační) opatření a jejich přínosem ke snížení hlukové nebo vibrační zátěže fyzických osob, poměr nákladů a efektivita možných opatření se stanoví i s ohledem na počet fyzických osob exponovaných nadlimitnímu hluku (nebo vibracím). Tento poměr se stanoví i s ohledem na počet fyzických osob exponovaných nadlimitnímu hluku (nebo vibracím). Limitní hodnoty hluku byly stanoveny na základě odborných podkladů s ohledem na zdravotní důsledky hlukové zátěže a v tomto kontextu je implicitní důsledek úvah o „počtu exponovaných osob“ nejen nemorální, ale navíc není slučitelný s ústavní zásadou rovnosti a ústavním zakotvením práva každého na ochranu zdraví ve smyslu čl. 31 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS). Ve smyslu čl. 4 LZPS mohou být meze základních práv a svobod (za podmínek stanovených LZPS) upraveny pouze zákonem, přičemž zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky. Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být především šetřeno jejich podstaty a smyslu.

⁵ Uvedená právní úprava nad rámec Směrnice zohledňuje režim hlukového mapování u aglomerací s počtem pod 250.000 obyvatel.

⁶ V současné době jsou zpracovány v ČR pouze železniční hlukové mapy.

Ve smyslu ust. § 31 ZOVZ je na provozovateli nadlimitního zdroje hluku, aby prokázal, že existují vážné, tedy mimořádné a zvláštního zřetele hodné důvody, proč by mu měla být udělena výjimka, která ve svém důsledku znamená zásah do ochrany veřejného zdraví. Provozovatel v řízení prokazuje, že hluk (nebo vibrace) „budou omezeny“ na rozumně dosažitelnou míru.⁷ Základní podmínkou vydání takového povolení není, jako dle předchozí právní úpravy, prokázání skutečnosti, že hluk a vibrace byly omezeny na rozumně dosažitelnou míru, ale pouze konstatování toho, že omezeny budou. Není jasné, čím má provozovatel prokazovat technický způsob, jakým hodlá omezit hluk a také skutečnost, že úpravy, které navrhl ve spisové dokumentaci, také po udělení povolení skutečně provede. Uvedené nejasnosti by měly být interpretovány s ohledem na komplexní zajištění ochrany před hlukem a vibracemi a s ohledem na kompetence orgánu ochrany veřejného zdraví v tvorbě a ochraně zdravých životních podmínek a veřejného zdraví (srov. čl. 31 a 35 LZPS ve vazbě na čl. 41 LZPS). Orgán ochrany veřejného zdraví by tudíž měl vycházet z takové technické dokumentace, která doloží technické provedení opatření, jeho účinnost, ale také skutečnost, že jde o nejvhodnější technologii vzhledem k účelu ochrany a také vzhledem k dalším podmínkám požadovaných v § 31 ZOVZ. Orgán ochrany veřejného zdraví by měl rovněž stanovit časový harmonogram provedení úprav (minimálně datum), kdy musí být takové úpravy provedeny, a rozhodnout o způsobu, jakým investor prokáže funkčnost provedených opatření. Důležitou součástí rozhodnutí o povolení provozu nadlimitního zdroje hluku nebo vibrací by mělo být určení doby jeho platnosti (povolení musí být vydáno na časově omezenou dobu).

Z procesního hlediska se na řízení o povolení provozu nadlimitního zdroje hluku (dle ustanovení § 94 ZOVZ a zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu) použije správní řád, nestanoví-li ZOVZ jinak. ZOVZ upravuje speciálně (srov. § 94 odst. 2 ZOVZ) procesní režim tak, že účastníkem řízení vedeného podle § 31 odst.1 ZOVZ je pouze navrhovatel, tj. provozovatel zdroje hluku. 8 Občan či veřejnost (resp. zainteresovaná veřejnost) tedy nejsou

⁷ Srov. ustanovení § 31 odst. 1 ZOVZ.

⁸ Pokud by se pro vymezení okruhu účastníků tohoto řízení uplatnil § 27 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, mohl by se například vlastník nemovitosti v okolí zdroje hluku postavení účastníka úspěšně domáhat, protože jeho práva a povinnosti by mohly být povolením provozování nadlimitního zdroje hluku nebo vibrací určité dotčeny. Lze také poukázat na ust. § 15 zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, podle kterého se každý může domáhat svých práv, vyplývajících z předpisů upravujících věci životního prostředí. V daném případě však je třeba interpretovat okruh účastníků zúženě (při aplikaci speciální právní úpravy mající přednost před shora uvedenými právními předpisy) ve smyslu ustanovení § 94 ZOVZ.

účastníkem správního řízení o povolení nadlimitního zdroje hluku či provozu a nemají tudíž práva přiznaná ve správním řízení pouze jeho účastníkům (jako např. právo vyjadřovat se k návrhům na zahájení správního řízení, k podkladům předkládaným účastníky řízení, činit návrhy na doplnění dokazování, podávat řádné a mimořádné opravné prostředky apod.). Podle článku 11 odst. 1 LZPS má vlastnické právo všech vlastníků (půjde-li v konkrétním případě o namítaný zásah do vlastnického práva) stejný zákonný obsah a ochranu. Pokud tedy úprava účastenství v řízení podle ust. § 31 odst. 1 ZOVZ preferuje ochranu práv jedné skupiny vlastníků (provozovatelů zdrojů hluku) před právy ostatních vlastníků, je otázkou, zda se jedná o úpravu ústavně konformní. Dotčená veřejnost se může pokusit do správního řízení zasahovat pouze nepřímo, a to např. formou stížností a věcných námitek, s nimiž správní orgán rozhodující ve věci je povinen se vypořádat.⁹ S ohledem na výše uvedené je tedy problematická ochrana dotčených osob (veřejnosti), kterým jsou základní práva a svobody na ochranu zdraví a příznivého životního prostředí omezovány hlukovou zátěží. Pakliže platná právní úprava neumožňuje takto dotčeným osobám stát se rovnocenným účastníkem správního řízení, pak je namístě zkoumat, zda v takovém případě nedochází rovněž k porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 LZPS.

Mediálně známou kauzou řešenou u českých soudů je žaloba majitelů bytů podél ulice 5. května v obci Praha, katastrální území Michle, proti vlastníku pozemní komunikace (označované jako „magistrála“) Magistrátu hlavního města Prahy. Na základě provedených znaleckých posudků bylo přitom prokázáno překročení zákonem stanovených imisních limitů¹⁰. Soud I. stupně zamítl civilní žalobu, aby se magistrát zdržel omezování hlukem v rámci tzv. susedských práv (ve smyslu ust. § 127 občanského zákoníku) s tím, že není v možnostech magistrátu, aby v přiměřené době provedl nápravná opatření (rozhodnutí dosud není pravomocné). Dle názoru autorky se jednoznačně jedná o porušení LZPS (čl. 11, 31, 35 a 36) z hlediska práva na ochranu vlastnictví, zdraví a příznivého životního prostředí ve vztahu k právu na spravedlivý proces. Svého práva by se poškození mohli domáhat, po vyčerpání

⁹ Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 správního řádu správní orgán šetří oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dotčené osoby) a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu (srov. např. Ondruš, R. Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami, Linde Praha, a.s. Praha 2005, s. 33 – 34).

¹⁰ Měření hluku v životním prostředí člověka ve smyslu ust. § 32a ZOVZ může provádět pouze držitel osvědčení o akreditaci nebo držitel autorizace podle § 83c ZOVZ.

všech prostředků, které jim právní úprava poskytuje, u Ústavního soudu ČR, resp. u příslušných evropských institucí.¹¹

Nová právní úprava jistě přináší svá pozitiva z hlediska strategického a výhledově představuje jednotný postup členských států Evropské unie při řešení aktuální problematiky z dřívějšíka přetrvávajících, tzv. starých hlukových zátěží.

Postavení veřejnosti dotčené hlukovou zátěží je diskutabilní. Má sice právo nahlížet do strategických hlukových map (za předpokladu, že byly řádně a včas zpracovány) a akčních plánů, avšak pouze z pozice subjektu, kterému platná právní úprava nepřiznává postavení účastníka správního řízení. Navíc tato úprava ani nestanoví (v rozporu s komunitárním právem) jiný způsob zapojení veřejnosti do procesu rozhodování o hlukové zátěži. Nabízelo by se řešení alespoň konzultativní účasti veřejnosti (byť z pohledu shora namítaného nesouladu s ústavními právy by se opět jednalo o poněkud problematické kompromisní řešení). Taková účast by však musela být v právní úpravě jednoznačně stanovena. Ze současného znění právní úpravy (viz shora) nevyplývá zřejmý procesní režim při případném podávání podnětů a stanovisek. Zásadním nedostatkem právní úpravy je nerovné postavení ve vztahu provozovatel zdroje hluku versus veřejnost dotčená hlukovou zátěží, přičemž platná právní úprava ani nijak blíže neřeší případný zásah ve formě hlukové zátěže do základních práv na ochranu zdraví a příznivého životního prostředí u případného převažujícího veřejného zájmu¹². Nutno přitom podotknout, že provozovatel zdroje hluku také ovšem veřejný zájem prosazovat nemusí, resp. nemusí jednat v jeho zájmu.

Závěrem lze shrnout, že ve smyslu čl. 4 Ústavy ČR mají být základní práva a svobody pod ochranou soudní moci. Základní práva a svobody z pohledu ochrany před hlukovou zátěží jsou upraveny v čl. 31 a 35 LZPS ve vazbě na ochranu zdraví a příznivého životního prostředí. V návaznosti na čl. 41 LZPS se lze těchto práv domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí. Na úrovni zákonů je ochrana před hlukem upravena především v ZOVZ, popř. také ve zvláštních případech v zákoně č. 76/2002 Sb., o

¹¹ Ve smyslu čl. 152 Smlouvy o založení Evropského společenství (SES) by měl být při vymezení a provádění všech politik Společenství zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví.

¹² Určitou výjimku představuje režim ochranných hlukových pásem ve smyslu § 31 odst. 2 a 3 ZOVZ.

integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů.¹³ ZOVZ omezuje oproti obecné právní úpravě, dané zejména správním řádem, účast veřejnosti v rozhodovacích procesech, přičemž ani právně relevantně neupravuje postavení veřejnosti v případě mapování a odstraňování hlukových zátěží ve venkovním prostředí, tak, jak vyplývá z komunitárního práva.

Nabízí se tedy otázka, zda zkoumaná právní úprava je v souladu s čl. 4 Ústavy ČR, jakož i čl. 36 LZPS, které zaručují ochranu soudní moci a právo každého domáhat se stanoveným způsobem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech i u jiného orgánu. Zejména je v daném kontextu problematická aplikace čl. 36 odst. 2 LZPS, podle kterého ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech rozhodnutím orgánu veřejné správy zkrácen, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu přitom nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí, týkajících se základních práv a svobod podle Listiny. V návaznosti na výše uvedené nezbyvá než konstatovat, že veřejnost dosud nemá transparentně (právně konformně) upraven postup směřující k úspěšnému uplatnění ústavně zaručeného práva na ochranu zdraví a životního prostředí před hlukovou zátěží. Aktuálně se pak tento nedostatek navíc promítá v případě závazků ČR vyplývajících z jejího vstupu do Evropské unie ve vztahu k hlukovým zátěžím ve venkovním prostředí.

Literatura:

Ondruš, R.: Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami, Praha, Linde Praha, a.s., 2005, 450 s., ISBN 80-7201-526-4

Kontaktní údaje na autora – email:

Jana.Dudova@law.muni.cz

Katedra práva životního prostředí a pozemkového práva

¹³ Uvedená úprava se vztahuje pouze k vybraným kategoriím průmyslových činností, uvedených v příloze č. 1 tohoto zákona, na které se použije specifický postup při vydávání integrovaného povolení, jakož i režimu evidence v integrovaném registru znečištění.